

8. "Gondolatjel" Az időszakos kari kiadvány elkészítése.
9. Címe, neve még nincs, a közvetlen közelmúlt politikai, társadalmi kérdéseivel foglalkozna, ebből néha faliújságot készítené. Első témája az egyház és az állam viszonya.

Ezek a közös tevékenység alapján szerveződők, ezen kívül pályázott egy alapszervezet hagyományos, többféle dologgal foglalkozó akcióprogrammal, de ők az évfolyam és csoportkereteket bontották meg. Előnye, hogy sokféle programot tűztek maguk elé, és több évfolyamból jöttek össze.

Az alapszervezetek egy része még tagokat vár, másrésztük már megalakult /FEB/, munkájukat még nem kezdték meg.

A kari vezetőség is várja a kezdeményezéseket még a jövő hétig, amikor végleg lezárja az alapszervezetek kereteit.

+ + +

HISTORIA EST MAGISTRA VITAE

/Reflexiók egy drámáról és egy közhelyről/

Sütő András: A szuzai menyegző

Kisebbségi népcsoport művelődési életének nagy fontosságu színtere a színház. Az olyan színház, amely azon túl, hogy művészeti ágazat, teret ad a nyelv, a nemzetiségi tudat és hagyomány ápolására, megfogalmazza a megmaradás és továbbélés imperativusát.

Az erdélyi színjátszás sajátos vonása, amely alapvetően megkülönbözteti a többi, magyar nyelvterületen működő színházról, a közösségi /közönség-/ igényre adott azonnali és sajátos válasz: az aktualizált színelőadás. Egy új létforma, amely létgondokból növekedett ki. /vö.: Harag György... Valóság 1981/3./

Sütő András új drámája a Tiszatáj 1980/6. számában olvasható. Sajnos éppen születési helyén, Romániában nem került még sajtó alá. Sajnos, mert tartalmi aktualitását leporolt helyet biztosítana számára a romániai olvasók könyvespolcán is. Az viszont öröndetes, hogy a drámából rendezett színdarabot a március 4-i ősbemutató óta műsorán tartja a kolozsvári Állami Magyar Színház. /Rendező: Harag György/.

"Szellemi rokonság fűz össze bennünket /ti. Haraggal - R.I./, amidőn újra fölfigyelünk a hatalom természetére. Ebben a drámában - a szuzai menyegzőben - ugyancsak a hatalmi mámor úzi játékát a türelmes emberiséggel..." - írja Sütő a darab kapcsán készült kiadványban. Ami az emberiség eme jelzőjét illeti, Sütő drámája maga cáfol rá. Akit megérint így vagy úgy a hatalom, az maga is hatalomra szomjas zarnok, megaláztatott hódoló, gyalázatos áruló, tragikusan bukó hős, stb. lesz. Vajon ez Türelem-e?

A címadó menyegző i.e. 331-ben esett meg a kisázsiai Susa városban, amidőn a "világhódító" Nagy Sándor meghódította perzsiát. Tízezer perzsa nőt kényszerített hozzá tízezer macedón-görög katonájához. Ő maga példaadón Dareiosz asszonyát, Roxánét vette nőül. - Ez történelmi tény. Ezzel Sütő magára vállalja a történet népszerűsítésének a feladatát.

A perzsa népnek adott gáláns hellén jegyajándék: tízezer felsőbbrendű falosz - a drámában pontosan megfogalmazott szinkretizáló politika - a perzsák etnikai feloldásának, asszimilálásának nemcsak kijelölte az utját-módját, hanem könyörtelenül meg is indította a folyamatot. Historia est magistra vitae. Lám Machiavelli is csak tanulta a machiavellizmust. És tanulták azóta sokan - Cortez spanyoljai, Hitler apparátusa, továbbá sok-sok olyan figurája az évezredeknek, akiknek hatalmuk volt a történelmi fejlődés emelkedő rendjének vonalát időlegesen befolyásolniuk.

És még lehet "tanulni" a történelemtől: a meghódítottak megalázása sem újkeletű: a görög regulába gyömöszölt perzsa katonáknak el kell hagyniuk perzsa nyelvüket. Ez azonban nem elég - emberi méltóságuk megalázását kell elszenvedniük a "magasabbrendű" hellén nyelv hibás ejtése miatt is... Az emberi társadalom már tuljuttott azon, hogy egyszerűen amputálja idegennek érzett tagját; bár ilyen amputációra néhány modern társadalom is példával tud szolgálni /lásd: Auschwitz/. De van, amit nem lehet tanulni: lényege az embernek - a szabad emberi lét; s lám áll még Bétisz vára, van még ellenállás. Maroknyi ember védi az Ügyet, amit Sütő másutt így fogalmaz meg: "Ugy cselekedjünk, hogy megmaradjunk!" /Tiszatáj, 1981/3./

Az emberi érzelmeknek, eszméknek és cselekedeteknek - úgy tetszik a történelem folyamán sajátosan újrafogalmazódó - végletesen polarizált /és ez komoly fogyatékosága a darabnak/ együttesén hajszolja keresztül a nézőt a rendező. Ez a darab jó magister volt; ez a színjátszás valóban a közönség aktuális érzelmeit, gondolatait fogalmazta meg. A kolozsvári közönség pedig érti ezt a színházat.

Roboz István

+ + +

AZ IRÓ MEZTELEN

/Bereményi Géza találkozása az empiriával/

Miután megtudtuk, hogy az író meztelen és alászáll, és ő az alfa, de azért határai a mindenség határai, sőt miután velünk együtt Bereményi Géza is megtudta, hogy mindez ő, és miután Bereményi legujabbb félkész regényében eljátszott az arányokkal, bevallotta, hogy nem volt még depressziós, csak gondolatban, bár az olyan, mint az igazi, és hogy számára a boldog-boldogtalanság nem alternatíva, mert már a Költő is megmondta: minden relatív, és különben is, hol a boldogtalanság mostanában? És ő elégedett, ha felismeri, ha az, amit irnak a valóság tükörképe, mert ő igenis látta tíz éves korában, ahogy ledöntötték a Sztálin szobrot a budapesti utcán, sőt emlékszik még a lángvágóra is - sajnos más is emlékezett a szovjet tankokra, de szerencsére /még/ nem irt regényt -, de Bereményi alanyi, és prózát ír, mert annak van felfutása és szerkezete, és mert vissza kell adni a nyelvnek a funkcióját, mert a kommunikációt és az embert ma már nem a funkciója szerint használják, pedig azok arra törekednének, mert olyan a belső szerkezetük, és különben is számára csak olyan általános kategóriák léteznek, mint tér, idő, tények és értékek - bár az igazságot mostanában felosztják, és erre az sürgősen fogja magát és eltűnik, bár ami azt illeti, neki fáj, ha megütik, és megkérdezi, hogy miért - bár aszkéta, de mindenben szereti a szerkezetet és a tükröződést, mert hát ugyebár Lukács..., de a szocialista hadsereg témáját - őrmester létére - nem óhajtja feldolgozni, mert úgy érzi, nem különbözik a régitől, és hogy akik most Ausztráliában a munkanélküli segélyből süttetik a hasukat, azok nem a szocialista hadsereg, hanem más elől menekültek, és hogy mert vannak még szegedi őslakosok, Bereményi ezentúl eljön és nem lejön Szegedre, és merthogy olvasott szociálpszichológiát, nyugodt szívvvel eldönthetjük, hogy Bereményi /talán/ jó író, de /biztosan/ rossz filozófus, és kellemes egyéniség.

Somogyvári Márta